

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt. Fél évre 2 frt 50 kr. Negyed évre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára: 10 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A lap szellemi részére a a Nyílt-térre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések

Árztáblák szerint számítottak. — Nagyobb és többeszer hirdetések jutányosan csökkentettek.

Bélyeg minden egyes beiktatásnál külön 30 kr.

Nyílttér petis sora: 20 kr.

B.-Gyarmat, aug. 6.

Ha a hivatalos jelentéseknek hitelt lehet adni, a parasztagazda és kisbirtokos meglehetősen elégedve az ideai termés eredménnyel. Mert a gazdasági tudósítók jelentései szerint, az ideai szemtermés nemcsak eléri, hanem túl is haladja a korábbi évek termésállagát. De, hogy végeredményben a kisbirtokos mennyit fordíthat ebből a saját szükségleteire, abba még számos mellékkörülménynek van beleszólása. Jól tudjuk, hogy az utóbbi években általában elég jól sikerült a termés, mégis a birtokos osztály rohamos pusztulásnak indult. A földmivelés nem nyújtja többé azt a nyugodt és biztos megélhetést, amit régebben nyújtott; sőt mintha pusztító ragályként valami ártalmas tényező fészkelődött volna be a földművelő osztály létfeltételei közé, amely mint a phylloxera ellenállhatatlanul terjed, megrontja és lehetetlenné teszi a birtokos osztály boldogulását.

Ez a panasz éppen nem új, sőt nagyon régi, de a közlebbi évek alatt mind hangsúlyosabban nyilatkozik; a bajnak sem urat adni, sem arra biztos gyógyszert adni nem tud senki. Csak azt tudjuk, hogy a baj megvan. Tudjuk és érezzük mindnyájan, nemcsak a termelő-osztály, melyet a baj közvetlenül érint, hanem a többi termelő és fogyasztó osztályok is valameunyen, akikre közvetlen módon szintén kihat a kóros állapot következménye. Mert, hogy a földmivelés jövedelmező foglalkozás legyen, az első sorban a földmiveléssel foglalkozók érdeke, de második és harmadik sorban mindnyájan érintve vagyunk általa. Ezzel tisztában van minden-

ki, aki a dolog felől valaha gondolkozott. Sokkal nehezebb már annak a kérdésnek eldöntése, hogy hol kell a baj gyökerét és az arra való orvosságot keresni. E kérdésnél lehetetlen figyelmen kívül hagyni az adózást, mert kétségtelen, hogy a legnagyobb és leg súlyosabb adóterhek éppen a földmivelőt nyomják, abból az egyszerű okból, mert a földbirtok a legbiztosabb adóalap, amit sem eltagadni, sem eltitkolni nem lehet. Minden más adóalap könnyebben kisiklik az adózás kellemetlen kötelessége alól, így természetes, hogy az államháztartás gondja egész súlyával nehezedik a földmivelésre, míg a többi kereseti ágakat aránylag sokkal kisebb mértékben nyomja. De bármilyen erős a hitünk, hogy később valamikor igazságosabb adókulcsot sikerülend majd megállapítani, még sem zárkozhattunk el az elől a fölterés előtt, hogy ezzel a meglevő bajon csak nagyon kis mértékben lehet majd segíteni.

Egyáltalán az állami beavatkozástól — bár különben fontosnak tartjuk — mégis nagyon csekély pozitív eredményt várunk, mert bármilyen jó legyen is a papíronon valamely államilag kezdeményezett eszme, mire az a különféle közvetítő kábeken át a megvalósulás stádiumába jutna, akkorára már annyira kivetkezett eredeti jellegéből, hogy jótékony hatását alig gyakorolhatja. Tapasztaljuk ezt az állam által inagurált vízszabályozás és talaj javítás eseteiben, a melyeknek a birtokos-osztály ma már csak a terhért érzi, hasznát azonban alig látja. Pedig ezek magukban véve igen életre való eszmék.

Akár meddig okoskodunk, a dolog nyitja mégis csak az, hogy a földmivelő-osztály ér-

dekei mentől több termés és jobb ár. Igaz, hogy ezt a két feltételt nem könnyű dolog össze egyeztetni, mert hiszen minden bértes tudja, hogy ha sok a termés, akkor olcsó az ára: a nagy kínálat természet szerint le nyomja az árakat. Legnagyobb baj e tekintetben, hogy a termelők sanyaru viszonyainál fogva, kénytelenek az összes termést egy időben adni a piacra, mi által a kínálat és kereslet viszonya még kedvezőtlenebbé válik a termelőre. Mit is csináljon az a kisbirtokos, aki egész éven át alig jut pénz-maghoz, aki alig várja az aratást, hogy az addig felfüggesztett adóvégrehajtás veszedelmét a fejtől elhárítsa, nem is szólva más hitelezőkről és más szükségletekről, a melyek mind sürgős kielégítést követelnek. És ami véleményünk szerint éppen ott van a baj fő forrása, hogy egész termelő-osztályunk kénytelen 2—3 hét alatt piacra dobni az összes termését, ez által erőszakos módon önmaga nyomja le az árakat annyira, hogy igazán nincs benne semmi köszönet, akármilyen sok buzája termett. A midőn ilyen súlyos áron sikerült az adósságait nem kifizetni, hanem csak egy évre prolongálni, talán csak annyira, hogy jövőre az aratást meg sem várva, buzáját már lábon legyen kénytelen eladni: egész éven át aggódva és kétségbeesve lesi a kedvező időjárást, mert csak egy kevésbé jó aratás kell és már ezrével dőlnek ki a kisbirtokos-osztály soraiból. Ez igazán kétségbeeső sísiphusi munka, a melyen el kell szomorodnia minden haráját szerető magyar-nak. Hiszen ha volna egy kevés ideje a földmivelőnek, hogy lélekzetet vehessen, — csak 2—3 hónap, hogy ne lenne kénytelen

TÁRCZA.

A vámoslak bárója.

Irtá: *Vértessy Arnold.*

Kis köpczös emberke volt őcska, régóta divatból kiment szabású fekete kabátban s olyan kalappal a melyet talán huszonöt évvel ezelőtt hordtak, vagy talán sohasem hordtak. Inkább látszott valami vén csizmadinának, mint magyar mág-násnak. De a vámosiak büszkéek voltak rá s ha végigment az utcán, összedugták a fejeiket s fontoskodva mondták egymásnak:

— A báró!

Mintha nem ismerte volna apraja, nagyja, az egész Vámos. De azért valahányszor meglátták az utcán, mindig így szólalt maguk közt:

— Ugyan hová megy a báró?

Pedig azt is tudták, hová megy. Évek óta tudták már, pontosan, szabályosan.

Réggel kilencz órától tízig a piacon sétál s nézegeti a kővér libákat, kappanokat, csirkéket, a gyümölcsös kosarakat, melyekből oly csábítón kandikál ki a piros cseresznye, az aranyzinó kajszin barack, a körte, az alma, aztán nagy halmokban a zöldség, kerek, kemény, ropogós káposztásfejek, hatalmas kalarabék, zöldbab, mely oly puhának látszott, mint a vaj.

A báró sovár pillantásokkal nézegetett végig mindent, szoba állt a kofákkal és a falusi asszonyokkal, megkérdezte, hogy adják a libát, a csirkét a barackot, a vajat; de már tudták, hogy semmit sem vásárol, legfeljebb egy csomócska

hónapos retket, amit betakargat a zsebkendőjébe, ugy teszi a kabátja hátuljára zsebébe.

Tizenegy óra felé bemegy a cukráshoz:

— No, hogy van Rapcsák? Bejöttem magához egy kicsit.

Minden nap így megy ez s minden nap ugyan-azt feleli Rapcsák cukrász. Köszöni alásan, csak megvan valahogy, ámbár az idő mulik, ez ember öregszik. Hát a méltóságos ur?

— No, no, én is csak megvolnék, — felel a méltóságos ur.

Ő méltósága kérdészködik a teinsasszonykáról s arra bejön a boltba a teinsasszonyka, kövér, már cseppet sem fiatal matrona. Legelső dolga, hogy az urat pirongatja:

— Ejnye meg sem kínálsz a méltóságos báró urat?

A cukrász ugyan már kínálta, de a méltóságos ur semmit sem fogadott el s a teinsasszonyka is hiába kínálja. Nagy erőtetésre, hogy „legalább az én kedvemért” ezt az egyet, elvesz egy darabka almás lepényt.

— Nagyszerű, — dicséri az asszony, ki az almás lepényeket maga készíti; — felséges. Meg kellene aranyozni érte a kezét.

De hiába kínálják, hogy hát tessék még egyet, no legalább még egyet, nagyon ritkán sikerül megegetni vele még egy másodikat.

Félorai beszélgetés után menni készül s koto-rász a zsebébe. Fizetni akar.

— No az volna szép, — támadnak re a cukrász is meg cukrászné is.

Es erőnek erejével vissza kell dugni zsebébe a pénzt.

— De akkor nem jövök többé magukhoz, — zsembel a báró.

Másnap azonban mégis csak eljön. Harmadik év óta jár már oda. Oda járt mikor még a Rapcsák apósáé volt a bolt s oda fog jární, ha még él. mikor majd a Rapcsák fia veszi át az üzletet. Fél tizenkettőkor a plebánia-ra ballag, s hol rendesen ott marasztalják ebédre. Hiába tiltakozik, hogy nem maradhat, igazán nem maradhat. Néha próbál elszökni, de megcsipik s a plebános. A ki jövedvő, vendégeskedni szerető házigazda kitalálta a módját, hogy kell a méltóságos bárót ott tartani. Eldugják a kalapját.

Az erőszaknak végre kénytelen engedni ő méltósága s duzzogva leül az ebédhez. De olyan szíves házigazdára nem lehet sokáig haragudni s ő méltósága is kiengesztelődik.

A plebánosnak finom borai vannak s szeret kociztatni.

— No méltóságos uram, még ebből a viszontlátból. Ebből a neszmélyiből.

Ő méltósága azonban elhárítja:

— Nem, édes papom, köszönöm, már nem.

Nagyon méltókeletes ember, keveset eszik, keveset iszik, ámbár torkig lehetne ennie, innia, mert Vámoson mindenféle birogatják ebédre, vacsorára, főképp ha vendég van valamelyik ház-nál, a mikor nagy dicsőségére szolgál az a házi-urnak, meg a háziasszonynak, hogy báró is el az asztalnál.

Néha a háziasszony erővel bedug a zsebébe egy csomó szalon cukorkát, vagy egy szép narancsot. Azt baba viszi a könyrkötő gyermekeinek, a kinek a házában lakik. Ha a plebános, vagy

buzáját a legrosszabb időben elvesztegetni, nehány szerencsés év alatt még ki eviczkelhetne a bajból, legalább annyira, hogy nem kellene az élet-halálharcot minden évben újból kezdenie.

Szécsényben — mint múlt lapunkban jelentettük — e hó 2-án tartották meg a néppárti gyűlést, — azaz megtartották volna, ha a megjelentek nagy többsége annak megtartásába bele ment volna. Ez azonban nem volt lehetséges. A párt minden erőfeszítése hiába valónak bizonyult s a többség józanságán megtörtött; nagy tanulság rejlik az eredményben a pártra nézve t. i. az, hogy vármegyénk területén nincs alkalmas talaj arra, hogy abból az általa elhíntett mag kikeljen. A délelőtti 11 órára hirdetett értekezleten igen sokan jelentek meg és pedig pártkülömbőség nélkül. Az előzői székes Balás Antal orsz. képviselőült s megnyitó beszédében reá mutatva azon eredményekre, melyeket állami életünkben elértünk, — a szabadelvű eszmék körüli tömörülésre hívta fel a megjelenteket s elítélésére mindannak, ami ez eszmék behatása alatt létesült alkotások megbontását célozza. A pompás beszédet megdijeszték, a hasonló lelkesedéssel fogadták Bölönyi Odón orsz. képviselő beszédét is. Délután 2 órára volt kitűzve a néppárti gyűlés, melyen a szomszédos falvak papjainak vezetése mellett jelentek meg a hívek. A hatóság képviselőjében Baross Árpád főszolgabíró volt jelen, aki intézkedéseiben a legtapintatosabban járt el s szigorúan ügyelt fel arra, hogy tulkapások egyetlen egy részről se forduljanak elő. Apponyi Géza gróf pont 2 órákor lépett az emelvényre, hogy elmondja megnyitó beszédét, de alig mondott néhány szót, az ellenszenv oly vehemesen tört ki, hogy az ülés megtartásának lehetetlenségét maga is belátta s azt nyomban fel is oszlatta. A feloszlátás tehát előzői szóra s nem, mint mondják, a hatóság részéről elkövetett erőszak folytán történt. A hatóság képviselőjét a törvényes formák szigorú betartására szorító eljárása miatt feltétlen dicséret illeti meg, — amit mindenki, aki magatartását partatlanulitól meg, szívesen elismer, neki köszönhető kizárólag, hogy nagyobb foku s kellemetlen rendzavarás nem történt s hogy a tömeg kényszer eszközök alkalmazása nélkül oszlott szét.

Borbás Géza vilkei róm. kath. esperes-plebános úrtól czáfolatot kaptunk lapunk 30. számában közölt azon losonczyi híre nézve, hogy a r. kath. lelkesz urak losonczyi értekezletén a néppártot szervezték s az értekezleten losonczykerületi képviselőül Asbóth Jánost, vagy gr. Wenkheim Ferenczet jelölték volna. Megengedi B. G. ur, mint az értekezlet jegyzője, hogy levelét egész terjedelmében nagy sajnálatunkra tértárány miatt

Borberekék egy pár palack finom visontait, vagy neszmélyi aszút küldenek, avval mindig a könyvkötőnek kedveskedik. Az asszonyok virágot is hoz a Borberekék kertjéből, a legnagyobbik fiúnak pedig olvasni könyveket a kaszinóból.

Az egész házmű szereti s ki nem eresztene onnan a világrt sem, ámbár minden esztendőben el akar költözködni.

— Azt a csúfot már csak nem cselekszi rajtunk a méltóságos báró? — tiltakozik a könyvkötő.

Aztán a felesége kezdi rá:

— Hát itt hagyná a méltóságos ur ezeket a szegény gyerekeket, akik úgy szeretik?

A nagy kérésre a báró aztán megmarad, csak az az aggodalma, hogy nagyon fészaporodik a házbér.

Hát hadd szaporodjék, annál jobb, — felel a könyvkötő, aki jómódu ember s nem szorult rá, hogy azért a két szobácskát ott hátul az udvarban pontosan megkapja a házbért.

Úgy sem venné azt ki más. Vagy ha kivenné, ki tudja, miféle rongyos szemét nép. Míg így az egész város tudja, hogy nála lakik a báró s becsülete van az egész városban.

Délután 5 óra felé a báró a kaszinóba megy. Akármilyen az idő, zuzmáros hideg, vagy égető meleg, zivataros s ős, olyankor mindig láthatják a városiak, hogy igyekszik a kaszinó felé.

Ott várja egy kis társaság, a legelőkelőbbek az alispán, a polgármester, a törvényszéki elnök. Négyesbe leülnek tarokkozni s mindig az a vége

nem közöljük s annak subjectiv részeit kihagyjuk, ott kezdjük, ahol Borbás Géza esperes-plebános ur írja, hogy: **térjünk a dologra!** Mert tulajdonképen itt kezdődik a levél czáfoló része.

Tehát térjünk a dologra! Ahhoz semmi közöm, — írja Borbás ur — hogy a nértelen levelező politikai csapának nevezi a néppárti szervezést, mert hiszen e tekintetben kivitte vagyunk: mi ellenetiek is ezt tartjuk a kormánypart szervezéséről. S legyen róla meggyőződve t. szerkesztő ur! hogy Magyarország történetében sokkal véresebb betűkkel van mindenütt felírva, ha jött a tatár, mintha jött legyen csak a sáska.

De nem is ebben van a hibája, hanem abban, hogy azok a rk. papok akkor igen is, hogy összejöttek, de s pártalakításról, képviselő jelölésről az egész értekezleten egyetlen egy szó, de még csak gondolatban se volt köztünk; mert mi azért jelentünk meg, hogy egyöntűen eljárás czéljából azt beszéljük meg, kitöltsük-e és mi módon töltjük ki a kultuszminiszter ur által kiadott rovratos füzeteket a kongrua rendezés ügyében?

No, és — ha kíváncsi rá valaki — megsugom, hogy azt határoztuk, hogy igen is kitöltjük. még pedig lelkiismeretes becsületességgel töltjük ki s azt költjük ki, hogy egyházunk joga és teljes függetlensége teljesen és föltétlenül biztosítva legyen; a mi pedig csak úgy érhető el, ha bárholonnan létesítendő kongrua-alap kezelését és kiosztását a kormánytól függetlenül az egyház maga eszközöndi.

Ez történt ez ügyben s hogy e tekintetbe bizonyítottak is hozzák fel: hivatkozom Wagner Sándor losonczyi polgármester urra, ki mint kath. férfi, de úgy is, mint a megyei alispán ur képviselője, — kit a losonczyi esp. plebános az értekezletre, mint vendéget meghítt, — az egész értekezleten jelen volt elejétől végig s részéről meg vagyok bízva, annak kijelentésére, hogy ott bármi nemű pártszervezésről, vagy akár képviselő jelölésről egy szó sem volt, csak egyedül a kongruáról.

Hízi már t. szerkesztő ur, hogy a levelező, vagy szándékosan (A többi nem tartozik a dologra! Szerk.)

Arra, hogy — ha egyáltalán pártszervezés lett volna feladatunk, természetesen ki se kell jelenem, hogy mint kath. papok teljességgel nem szerveztünk volna kormánypartot. (Erről alaposan meg vagyunk győződve, csak hogy nagy hiba ám az! Szerk.)

T a n ú g y.

Tulterheltes és kényeztetés az iskolában.
Irta: Vajda Vilmos.

II.

„Mire valók a szülők, a család”? Ezt rethetik tel ellenem. A nevelés munkájában magam is nagy, első rendű fontosságot tulajdonítok a szü-

lőknek. A szülők — nem beszélnek a közönség legalsóbb rétegeiről — kevés kivétellel meg is teszik kötelességüket, az iskolát működésben intelligentiájuk és vagyonukhoz mérten teljes erőből támogatják, de nem kívánható a szülőktől, hogy végezze az iskola dolgát, vagyis tegye meg azt, amit joggal az iskolától várhatunk. Az ismereteket, a tudást az iskolának kell adnia, az iskolának kell a gyermeket munkabírársra, munkakapára, munkaszerekre szoktatni, mi csak úgy érhető el, ha a tanórák és a párhuzamos osztályok számát szaporítjuk, mert kellő eredmény csak ott mutatható fel, hol a pedagógiai és methodikai elvek alkalmazása mellett elegendő jut arra, hogy a tanító az egyes gyermekekkel is kellően foglalkozhassék. De az a rendszer, mely mellett már a 10—12 éves gyermek egy harmadban egyszer vagy kétszer „felel,” megboszulja magát.

Megteremti a tudatlanságot és melegegya a léhaságnak. Nem féltém én a gyermeket a tulterheléstől, sőt a mostanság hangzottott tulterhelést én határozottan pedagogiai phrasának tartom; de azért, ha már kell áldoztatni hozni a kényeztető módszernek, akkor azt javasolnám, hogy szabadítsuk meg a gyermeket néhány mellőzhető tantárgytól. Ott van pl. a polgári leányiskola, ahol mint külön tantárgyat, tanítják külön órákban a háztartást és kertészetet. Hát arra szorultak volna már a polgári osztályunk leányai, hogy könyvről tanulják a háztartást és kertészetet? Inkább meg lehet ezt tanulni az iskolában mint az anyától? Nem volna jobb ezt az időt kézimunkára fordítani? S nem lehetne a kertészeti és háztartási tudnivalókat a terményrajz, vegytan vagy olvasókönyv alapján megtanítani? Concentráljuk csak különösen az alsóbb osztályokban a tantárgyakat, becsüljük meg jobban az olvasókönyvet, ne forgaszsoljuk szét a tanórákat, akkor már is nagyot könnyítettünk a gyermek terhén.

Mint valóságos ironia lép fel a tulterhelés a falusi iskolában, hol a szorgalmi éralig 6 hónapra redukálódik. 6 hónap alatt kellene annak a szegény falusi tanítónak a nép gyermekét a tudomány csarnokába bevezetni. Ugyan legyenek ösztöndíj! Miféle eredményt lehet 6 hónap alatt osztatlan iskolában, nagyon primitív nevelésű gyermekekkel elérni? De azért délelőtti 2 órára délután 2 órára terjed csak a tanítási idő. Mintha bizony megártana annak a 6 hónapon át szabad é alatt élő falusi gyermeknek, ha a teli hónapokban 6 órát töltene az iskolában. Kár, nagy kár a falusi iskolát így elhanyagolni. Magyarországon a falvak lakossága képezi a nemzet zömét, a nemzet erejét. Megérdemelné ez a nép, hogy nevelésére, tanulására nagyobb gondot fordítsunk, elméjét jobban fejlesszük, hogy fogékonyabb legyen a civilizáció vívmányai iránt; tanuljon meg a maga eszével gondolkodni és a saját intellektuális

egy szép fiatal leánnyal együtt fogra-zották el annak a skatulyának a tartalmát, nagy nevetés és sugdosás közt, megfélelve, egy darabot vett a leány magának, egyet a fiatal ember szájába dugott.

Mert akkor még karsu ifjú volt ő méltósága, nem ilyen megöszült, elhízott vén ember. Reg elmúlt idő, melyből csak ez az üres skatulya maradt emléklül, a miben most a pénzeeskéjét tartogatta.

Hej, ha akkor akarta volna, csak egy szót kellett volna szólnia s az a szép nagy emeletes ház a piaczon meg a többi hozzá való vagyon, most Borberek Imre helyett az övé lehetne. Most nem kuczorogna itt ebben a kis udvari szobában, hanem abban a fényes lakásban ülhetne, saját fogatán kocsiháznál s a helyett, hogy Borberek Imre hívja meg őt ebédre, ő hibátna meg Borberekét.

De egy vásáros leányát csak nem vehette el. Azt nem tehetette.

Tudja, hogy vannak mánások, a kik megeselekesnek eszfelett, de ő tisztán megőrizte családjának nerét, tisztán, folt nélkül.

Egy jó apa tanácsai a fiának.

Irta: B. B.

Midőn hozzád mentem Bpestre, mint másod éves joghallgatóhoz, egyik félreeső utcza szögletén rongyos nyomorék koldus állta el utamat. Arczán végtelen nyomor, vonásain inség s egész alakján szánalmas helyzete talált kifejezést. Egyik keze eltörtült, nyomorék, beszéde makogó dado-

és anyagi érdekeit megérteni. De hát a kényeztető módszer sok másféle baj társaságában a falusi iskolára is ránehezedik. Pedig ennek az okos módszernek a főváros a szülőföldje, hol a gyermekek az egészségi szempontot tekintve, nem élnek oly jó viszonyok között, mint a vidékiek és hol a finyas mamák száma is a keletkező több számban fordul elő. Ezek a finyas mamák a pedagógia terén is érvényesítik befolyásukat, pedig az ő gyermekeiknek nem ártana, ha megéreznék a munka okorta izmát. A léleknek is szüksége van edzésre, ennek is meg kell szoknia a munkát. A megzokott munka: gyönyör és igen sok — nem átvérő hatású élvezettel felér, de felül is mulja. Jakób is akkor álmódott anyagiokról, mikor kópárnokon heverte ki a nappal fáradalmait.

Igaz, a fővárosi gyermek — különösen a vagyonosabb házakból — az iskolán kívül zene és nyelvtanulással is el van foglaltva; de hát ez másodrendű dolog és inkább arra az időre való, mikor a gyermek lelke bizonyos foku erőre már szert tesz; úgy hogy a nagyobb munkát is elbírija. Szóval kellő pedagógiai tapintattal és a gyermek tehetségének tárgyilagosság megítélésével ezeket is lehet sorát elteni.

Mielőtt — tudom háládatlan felszólalásomat befejezem, ki kell jelentenem, hogy az országomok szaporítását nem óhajtanám a tanítóerők rovására. Megkívánom, hogy a gyermek munkaserejét az iskola használja fel, sulyt fektetve arra, hogy a tanuló minden tetteiben érezze, hogy a tanulás munka, de azért nem tartanám helyesnek, ha a tanító erőkről, a mostani díjazás mellett nagyobb munkát kívánnak. Nem ugyan abból az indokból, hogy a nagyobb munka által a tanító ereje túlfeszítettnek, mert a tanító erőket sem féltsem a túlterheléstől. Hisz alig van tanár vagy tanító, ki a hivatalos órákon kívül ne tanítana még másutt, vagy ne foglalkoznék egyéb munkával. Teszik pedig azért, mert a hivatalos dologért járó fizetés nem fedezi szükségleteiket, kell tehát más keresetforrások is folyamodni. Ez oknál fogva úgy kellene a tanító erőket honorálni, hogy egész idejüket testtel-leléssel teljes ambícióval az iskolának szentelhessek.

Sok panasz nemulna el ez által és sok fonakság szűnne meg. Az iskolai élet fellendülne. A tanító-erő ideje javát az iskolában töltve, egyes növendékekkel behatóbban, intesivebben foglalkozhatnának, a mi az eredményben előnyös különbséget mutatna fel.

Az sem szeretném, ha származnak tőnők fel, ki a gyermeket egész napra az iskolába akarja zárni. Korintsem: En nemcsak azért, hanem nagy gyermekbarát is vagyok. Nem is sajnálom a tananyag kibővítését, hanem csak azt óhajtanám, hogy a tananyag alapján, becsületesen dolgoztassák fel, a mi a jogelogi kérdés országom és a növendékek tömegénél fogva lehetetlen. Miután

gás. Megszüntem az istenadta nyomorultját, szombomban nyúltam a pénzt vettém ki. E percben az utca alsó részéről, egy rendőrszalladt velem szembe. A koldús észrevette a rendőrt, s az alacsony utca ki nyújtott kezét hirtelen visszavonta s gyorsan elfutott.

Bámulva néztem a szaladó után, s kérdeztem a körben hörszám érkezett rendőrtől, miért futott el a koldús?

Mért megfúrt engemet. Ez egy jog végrezt ural fia. Válaszolt a rendőrt. Tehát fél órád?

Igen fél. Azaz hogy inkább a börtöntől s a dologháztól fél.

Talán valami rossz fát tett a tűzre?

Nem éppen; hanem ezen a helyen nem szabad koldusolni s már egyszer be volt ő kelmé fogva e tilalom áthágása miatt, azóta nagyon fél a szegény ördög.

Nevezetesen tanultam az a máskülönbösen nagyon közönséges mindennapi történet fiam! Munkája példának, a szabadság iránti ragaszkodást. Arra a nyomorult emberre valódság áldás lehetne, ha gondolkodnának róla, ha ellátnák a legszükségesebbel, mert hiszen a betérő falatját is napról napra így kel össze koldusolni. És mégis inkább kívánja a legnagyobb nyomor között a szabadságot.

Való igaz hogy a szabadság iránti érzék és oltatlan vágy. Isten minden teremtetett lényénél feltétlenül. Mindezt mi el és moxoz e nagyvilágban azért él és ezért küzd. Talán lehetne mondani, hogy az élet célja a szabadság, a függetlenség előlése. Egy nagy eszmé ez, mely betölti a világot.

Nemde azt hiszed, hogy ismered már ezt a

azonban a tananyagot a szabótt időben mégis fel kell dolgozni, a tanító, de kivált a tanár kényeztetve van gyári munkát végezni. A gyermek hallott sokat és sokféléről, de nem emésztett meg semmit. 14 éves korában nem tud egy gyakorlati számtani példát megfejteti, a helyesirással még mindig hadi lábón áll és kélsőbi hiányok mutatkoznak ott, hol gépies begyakorlásra van szükség. Mert hiába nyargalunk azokon az el nem vitatható pedagógiai igazságokon: hogy a gyermek értelmét fejleszteni kell, hogy észszerűen kell tanítani és tanulni és minden tudást értelmi alapon kell megismereni. Ez mind áll. De vannak bizonyos elemi ismeretek, melyeknél kellő folyékonyra van szükség, a mely folyékonyra csakis hosszú rendszeres gyakorlás, vagy mondjuk ki gépiesség útján lehet szert tenni. Ilyenek az olvasás, a számtani alapszámítások, az egyszerű, idegen nyelvvelnél a conjugatió, deklináció és a szókincs.

A tudás ezen alapjai igen fogyatékosak a mai tanulóvilágnál és ezért is van szükség órátlóbb letre, hogy legyen idő a begyakorlásra, a gépies dolgok kellő elsajátítására.

Tudom, hogy a mondatok ellen igen sok pedagógiai phrasissal lehet érvelni. A psychologia és hygens az elméleti emberek ek alkalmas fegyvertáru szolgál a „túlterhelés”-t hirdető álláspontjának megvédésére. De hát itt volna az ideje, hogy számoljunk az élettel, ne hogy phrassal degradálódjék a régiék az a közmondása: „non scholae, sed vitae discimus.”

(Vége.)

A divényi vármegyei bizottsági tag választás.

A divényi vármegyei bizottsági tag választás f. évi júl. hó 29-én ment végbe, ezen választáshoz az előző napokon általánosan nagy dolgokat jósoltak, mert a vallási fanatizmussal összekötött néppárt szállott szembe a kormányparti választókkal, az intelligens elem gyánakódva jelent meg, mivel biztosra vették, hogy itt Gyelva szomszédságában vérengzés nélkül a választás le nem folyik, a jelen voltak kellőmódon csatlakoztak a választás a legnagyobb csendben folyt le.

Júl. hó 28-án Divényben bucsa volt, hová az egész vidékről ide sereglett a nép, a prédikációt Kugyelka miklósfalvi kaplán tartotta, ki épületes beszédekben a politikát egy szóval sem említette, a nép székszólt, másnap reggel a választók már korán sereglettek s a kormánypartnak csapattal érkeztek, míg a néppárt 5—6 emberből álló csoportját egy-egy erdőre többnyire pászori rutában öltözködtetve, vezetve; már ekkor látszott a kormánypart biztos többsége.

nagy eszmét, mert hiszen oly közönségesen, oly megszokottan hangzik előttem a szó szabadság.

Csalatkozol.

A szabadság eszméje általában rosszul értelmezetik, rendszerint népek, nemzetekre szokták csak vonatkoztatni, mely szerint lonygósított, szarok uralom által legyártott népek van szükségük a szabadságra.

Es nem egészen van így. A szabadság inkább az egyének dolga. Mindenkinél maga ebbe kell kitenni azt a nagy szót, hogy ez életben független, szabad legyen.

De hát fiam az öntudatos ember folytonosan ezen szót után törekszik, ezért kád, fád. Mert semmi sem boldogtatóbb, semmi sem édeesebb, mint elmondhatni: független, szabad vagyok, magam emberségéből élek, saját szorgalmam kényerét eszem. El az érzés, ez a tudat, megőseíti az életet, enyhít minden fájdalmat, keserűséget.

A szabadság, függetlenség utáni törekvés azonban ne csak az anyagi téren nyilvánuljon, hanem nagy mértékben kifejezést találjon a szellemiek terén is.

Szabadság, függetlenség tenni a lehet, nagyobb szót, mint a gondatlan élet megsejtése. Mert először is minden ember a szó teljes értelmében független életet nem élhet. Vannak az életnek esztései változatai, midőn egyik ember alá van rendelve a másiknak. Ámde a lélek függetlenségét, a lélek szabadságát mindenkinek módjában áll megsejtetnie s ki öntudatosan isteni életet folytatni, az törekszik is arra.

Akarom édes fiam, hogy lelkednek függetlenségét szabadságát biztosítsd to is. Úgy végezd tanul-

Kilencz óra előtt pár perccsel a választók felvonultak a választó helyiségbe, hol gróf Forgách Antal ur, mint elnök, szót beszélt intést a választókhoz, a választók pedig partizánok s nyugalmat intette őket s egyeztetéssel felhívta a választó községet, hogy 4 bírák felírta nevezetnek ki maguk közül s fel is ajánlta Kuchink Gyula podreányi nagybirtokos a birtokon osztályból; dr. Boiss Már körvezt az értelmiségből, Sulek Márton szászmezt és Perjaniczik Ádám földmívelést, kiknek megnevezését, mintegy 120 választó riadó ajánlattal fogadta, minél fogva az elnök-főnöklet bírákai férfiaknak jelentette ki. Ekkor előállott Giller János uradalmi erdőmester s egy irásbeli ajánlatot adott be, a mely szerint néhány választó által 5 de Stabundak József lelkész ajánlatot bírákai férfiaknak, de mivel már azok kiválasztva voltak, kérsé nem volt teljesíthető, a szavazás elrendelést, mellett az megkezdődött volna, Giller János, Zichy nem uradalmi erdőmestere felkérte az elnököt, hogy „fogadja meg becsület szavára, hogy igazságosan fog eljárni” és a hatóság községeket nyomban távolítsa el a helyszírről. Gillernek ezen kívánság természetesen nem valószínűt, ezért az elnökkel szemben tanúsított kihívó magaviseletét előbb rendre s midőn ez sem használt s lármájával tovább akadályozta a választás megkezdését, a választó helyiségből egyszerűen kiutasították, a szavazás ezután folyt a legnagyobb rendben s minden szavazó nélkül, mintha csak minden választó már előre feltette volna magában, hogy a napok előtt híreztelt nagy vérengzésnek nem lesz kiemelése.

A néppárt néhány választója a templomba vonult, 10 óra tájban impozans tömeg érkezett Dobroc és Kottárhelytől, valamint a kormányparti jelöltekre, végre Podreány községe vágtatótt végé Divényen, mintegy 10 kocsin, Néppártból Néppártból. Elhatároztam gyorsan, legyen már nekik is valakijük, minak itt annyi nép ez ellen a néhány néppárt ellen, de a jó képa podreányi díkok indigációjával utasították vissza, hogy ők a pánszlávokkal keset fogott néppárttal tartassanak s börtökös mondták: földesurunk Kuchinka, papunk pedig Petik és Ondrejovics, — más a csatlak, más a szótunk, — ezen sokat mondó pár szó a nagy tömeg ajánlatát fogadta. Szavazás közben csupa, választósság kedvvel lejátszódtott egy pár epizód is.

Egy idősebb asztalos betéltetett a választó helyiségbe, hogy fíral, a romlásoktól bővel sűrűs bírákai vádja van, kiter a föld. Ekkor az asztalos előtte állva tördre borult és kezével s imádkozik, kéri az istent, hogy engedje meg ezen fiának azon borzalomt börtök, hogy az Isten és valkik ellen szavazott börtök meg János Kristusom — mondá — ne börtökössem szegény embert, sem csatlak; hogy a pogányok

mányaidat, úgy fejleszd lelki tehetőségedet, hogy szellemed szabad, független legyen.

Mikor nem szabad? mikor nem független a lélek?

Akkor ha a tudatlanság bilincsét alatt nyög. Tudni mindart, amire szükségünk van, nem szorulni soha s mások tudására: ez fiam a nagy szót, a nagy törekvés.

Az életben a legnyomorultabb szerepet viszik azok kik tudatlanok, kik nem ismerik meg a feladatot, minek betöltésére vállalkoztak. Az ilyenek romlásra vannak az embereknek, mert működésükkel kárt tesznek. Ai ilyenek boldogtalanok, mert előre nem mehetnek. Ai ilyeneknek nincs egy édes percük, mert nem szeretődik pályájukat.

Onak létegenek ezek az emberek közt a bizony sokszor terhére vannak maguknak és a társadalomnak.

Semmit sem lehet hathatósan ajánlani az ifjúságot, mint az okos, az öntudatos anyagi és szellemi függetlenség utáni imádkozás törekvést.

Megszabadítani a szellemet, a lelket minden nyögéstől, minden bilincstől, hogy a tudást elérhesd, s egykor majd választott pályádat fényben betölthessed: ez legyen fiam s to legbübb óhajod s ez a szavak kormányozza minden igyekeztetést.

Kik ellenkezőről beszélnek neked, azok rosszakaróid, higgy nekem; ki javadnak boldogságodát óhajtom.

országába lépett és szabadidőt ki-önne, ne engedje a gonoszokkal a pokol fenekére jutni, tovább nem beszélhetett, mert felnyalábólra kilymitották.

Egy rozslehelni ember állt a tömegben, utána rohan egy asszony, az utóbbit feltartóztatják, mit akar kérde? Ordítva kiabál: „Asszenek! hagy össze az uramat, úgy talán megbohosítja a szűz Mária borzasztó bűnét, hogy ellene szavazzon.” A választó helyiség körül egyszer észrevették egy nagy asszony csődület mutatkozott a mintegy parancsokra: elkezdtek köpködni a választókra, mondván „megköpködjék azon gonoszokat, a kik a Krisztus szent szívét gyalázzák meg. Más effélékből bőven kijutott.

A szavazás befejeztével a néppárti választók — tekintettel kevés voltak — nem szavaztak, az eredmény a következő volt: beadottak összesen 189 szavazat, ebből kapott: Pósa László 187, Krsák Ferenc 187, Jablanczy Miklós 187, Szokolovszky Hencze 2, Stuberdek József 2, Giller János 1 és Belák Lajos 1 szavazatot. Az elnök felhívta előbb a bizalmi férfiakat s utána a választó közönséget, hogy adják elő kifogásaikat, ha valami törvénysértést tapasztaltak volna, erre felállott Kubiinka Gyula ur s kijelentette, hogy ő bár elvöl szavazni józavall nem élt, de a választás bár szigorúbb, de oly törvényesen és igazságosan vezetett, keresztül, hogy az ellen a legcsekélyebb kifogás sem tehető, a miért — folytatja tovább — az igazság szeretettől ösztönözve, engedje meg méltóságos gróf ur, hogy ezért önnek köszönetünket nyilvánítsuk, a mit riadó eljénre követelt, ezután az elnök kihirdette a kint várakozó tömegnek a választás eredményét, erre Sulek Mártonától köszönt meg a nép nevében az elnök méltóságát mondván gr. Forgách név előttünk nem idegen s kegyelettel gondolunk mindig visszanyúlására a boldogult kegyelmes urra, a ki a vidék jólétének mindig előmozdítója volt s atyailag iszapolt a szegény tót vidékünk érdekeit. Kövesse méltóságod nyomdokait; mire a nép vallára kapta az elnököt s hosszasan eljénzték, a nép akaratát teljesít, tehát örömmelvalgásban oszlott szét.

A néppárti szavazás fejeztével, ez mutatja, hogy a vallási fanatizmussal soka a népet bolondítani nem lehet, talaj nélkül gyümölcs nem terem, a görbénit felismeri a vak is. Szalmalángként felcsap, de gyorsan kialszik, községről-községre csap át, mint valami ártatlan járvány, de kárt nem tesz, legjobban nem gyógyítani, mert nem veszedelmes és nem hosszabb betegség; a mely község pedig már átesett rajta, kőrendre neveti a szomszédosát, amelyik most szenved berne; ezt belátják már a kath. lelkes urak is s szívesen feltesztük, felhagynak rövid idő alatt káros üzemekkel s más úton fognak igyekezni a haza javát előmozdítani.

Adja Isten mentől előbb!

Losonci hírek.

Losoncz, 1896. aug. 9.

E hónap nálunk is zivatáros nappal vette kezdetét, amennyiben nemesak, hogy megújuló záporok estek, közbe jégcső is és oly zivatár, amely ember vastagságú fákat egy pillanat alatt derékra tört. Szerencsétlenséget emberben ugyan nem okozott; de vagyonban kárt igen. Erdei földünkben ugyanis a tánczodobog melletti őriai nagyságú fa ketté törve a dobogóra esett, úgy hogy azonnal tönkre ment. Apátfalván egy erőstörzsű akácska a Prónay-féle vaskerítésre esve, azt tönkre zúrt.

A jég szerencse, hogy a vetésekre későn jött, csakis a zabot csépelte össze. Az ifjú szőlőt is megpróbálta.

Ugyancsak e napon esett meg, hogy Turócból körénk települt polgármesterünk csinos nejjével kora reggelen állítólag házuk átírása miatt összetűzött, nejjére revolvert fogott, arra kétször rálőtt s az egyik lövéssel nehéz sebet ejtett azon.

Az ennek folytán támadt zajra a rendőrök is figyelmessé lettek s Hodzsa Samu helybeli lakosunkat a további gyilkosságra ártalmatlanná tették, bekísérvén őt oda, ahol csendesen elmélkedhetik a házassági csendélet örömei felett.

A hét kedvetlen orsz. vásárunk volt, az egykori tugarit tartatott meg a stokásos losoncinak helyén, hanem azért tugarit marat, amennyiben csekély volt. Nem is csoda! Aratás, hordás, gépelés idején mikép lehetne nagy.

De azért különféle látványosságokat szemléltető vásári művészek, bűvészek felöltöztek sátraikat azon hiszemben, hogy néző közönséget szolgálnak.

városunk a vásár elmultával is. Ebbeli reménykedésök hiúnak bizonyult. Most mindenki a kiállításra takarítgatja filléreit. Tegnap indult ily célból egy százra menő csapat 6 frtos díj mellett nagy lelkesedéssel s hisztük, hogy ez nem is volt még az utolsó.

Katonaságunk helybeli ezredebe bevonulván az állandólag szabadságoltak és tartalékosok is szokott éji gyakorlatokra, kirándulások és próba utazások rendezetnek több pontján vidékünkön. Habár a honvédelem szempontjából szükséges az ily gyakorlat, lehetetlen még is sajnálkozással nem szemlélünk a különböző osztályhoz tartozó s otthon már elkényelmesedett hadfiakra.

Hontból.

— Kinevezés. Horváth Béla főispán a H. gedus Károly alszámrevő lekötésére fölött megválasztott alszámrevő állásra Soltész Gábort nevezte ki.

— Közigyűlés. Hontvármegye bizottságát Horváth Béla főispán rendes közgyűlésre hívja aug. hó 19-ére. A közgyűlés tárgya: a vármegyei költségvetés.

— Színészet. Nagymaroson. Polgar Karoly színtársulata javára a fővárosi műkedvelő ifjak s. hó 2-án előadták „A dolovai nabab leányát”, mely előadás reggelig tartó tánczeral volt egybekötve. A műkedvelők közül kitűntek: Zelenka Ilona, Baráthy Irma, Göth Sándor és Aczel Ödön.

— Házasságok. Rónai Karoly szegedi telek-kegyvezető s. hó 2-án vezette oltárhoz Mangold Mór ipolyági kereskedő leányát Esztikét. Osztróvszky Lajos s. hó 3-én esküdtött örök hűséget Schlesinger Lipót ipolyági igazgató-tanító leányának Szidikiének.

— Vámosmikola haladása. A kereskedelemügyi minster megengedte, hogy Vámosmikolán hetenként csütörtökön sertés, juh és kecske felbajtással vásár tartassék.

Hírek és különféle.

Eljegyzés. Nagy Mihály vármegyénk b. foggy-zója eljegyezte Alitisz Annát, néhai Alitisz András gömbörmegyei sidi földbirtokos egyetlen leányát.

Esküvő. Platty János szécsényi gyógyszerész s. hó 15-én vezette oltárhoz a b.-gyarmati ev. templomban Berczelly Anna kisasszonyt, öz. Berczelly Ödönnek kedves leányát s B.-Grammat egyik kiralló szépséget. A jegyesek d. e. 11 órakor a városházán kötötték meg a polgári házasságot, melynél mint tanúk: Szerényi Béla szécsényi aljárásbíró és Platty Árpád uradalmi gazdasági intéző szerelelt. Tizenkettő felé a polgári házasság alapján már házassági frigyben lévő fiatal pár az egyházi áldás megadásra vegett az ev. templomban megjelent, ahol Baluk Frigyes püspök megható beszéd mellett megáldotta a szép házassági frigyét, melyhez részünkről is a legnagyobb boldogságot kívánunk. — Vilim Gyula b.-gyarmati jónévi kereskedő, s. hó 4-én kötött házassági frigyét Linyabányan Vitális Emmával, — Vitális József megbízottági tag leányával. A házaspár másnap Magyarország déli részébe mászta indult. — Klein Szidónia kisasszonnyal, öz. Klein Fülöpnek b.-gyarmati kereskedő szép és kedves leányával, ma d. u. 4 órakor lép házassági frigyre Goldstein Simon szilágyi-rikai lakos.

Főpapi kinevezés. A hosszabb idő óta üresedésben lévő rozsnyói püspöki széket már legközelebb betöltik. Mint a Hircsarnok értesül, rozsnyói püspökké dr. Ivánkovics János ezimzetes püspököt és közoktatásügyi minsteri osztálytanácsost nevezik ki.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminster Kubička József számgaznokot a b.-gyarmati pénzügyigazgatóság számrevő osztályához végleges minőségű szanisztató nevezte ki.

Kinevezés. Dr. Sarpi Jenő ipolyági kir. törvényszéki aljegyző a temesvári kir. törvényszékhez albiróvá nevezetett ki.

Arany toll. Múlt lapunkban arany tollra vonatkozó híreket közlőztünk, a melyben a múlt közlés idején nem voltunk értesülve arról, hogy a b.-gyarmati takarékpénztár közgyűlése arany tollat szavazott meg elismerése jeléül gr. Degenfeld Lajosnak és Okolicsányi János nyug. törvényszéki bírónak is. Az utóbbinak a tollat Vánnay Ignác kir. tanácsos és Gazdik Lajos igazg. tag adták át.

A Terézánium magyar alapítványi helyek egyikére öfelsége vármegyénkbeli Krát István kir. törvényszéki elnök István nevet ki nevezte ki.

Az új városi állatorvos: Virág Mór állását a múlt baten foglalta el. A gazda közönség érdekében jelenthetjük, hogy nevezett állatorvos lakása az Orvós utcában a Rigótféle házban van.

Az anyakönyvi felügyelői kerületek új beosztása. A belügyminster 1896. évi július hó 16-án 60224. c. szám alatt kelt rendeletével az anyakönyvi felügyelői kerületek jelenlegi beosztását többféleképpen módosította. Így a többi között Gömör és Kishont vármegyét a losonci anyakönyvi felügyelői kerületéből az egribe. Zólyomvármegyét a rózsashegyi anyakönyvi felügyelői kerületéből a losonciába osztotta be, mely intézkedés f. évi augusztus hó 1-ével lépett életbe.

Vizsgálat. A véréddal gyanúsított nógrád berezsliek Dr. Gutti Soma budapesti ügyvéd által sajtóperit indítottak a „Nógrád Honti Ellenzék”-ben nemreg megjelent cikk írója ellen. Jakabovits József k. t. vizsgálóbíró ez ügyben múlt héten halgatta ki helyben a tanukat.

Mulatság. Rimócson, a Bakti erdő egy regényes fekvésű helyén a helybeli és szomszédos falvak ifjusága jul. 26-án kisebb milleniumi táncmulatságot rendezett. A mulatság sikeréről a csak reggellel oszladó vendégsereg tehát tanuságot. Jelen voltak: Asszonyok: Borbás Lajosné, Borbás Istvánné, Gläser Bertalané, Gyarmati Józsefné, Lövinger Mórné, Lóvi Gáborné, Pongrácz Józsefné és Tót Mihályné. Hírek: Borbás Irma, Borbás Margit, Eger Irén, Kalmár Ilonka, Lövinger Matild, Pongrácz Margit és Watter Margit.

Áthelyezések. A 25-ik es. és k. gyalogezred tisztái karából Losonczról Márton László, Besztercebányáról pedig Szigeti Kálmán hadnagyok helyettesíttek át ugyan ez ezrednek jelenleg Boszniában állomásozó zászlóaljhoz.

Mint résztvevővel értesülünk Rá z Radit Losoncz kedvelt zenekarvezetőjét Budapesten súlyos bal eset érte, ugyanis a földalatti villamos-ronat földszállás közben elütötte és karját törte el. Sérülései igen súlyosak.

A közigazgatási bizottság rendes havi ülését s. hó 14-én tartja meg.

Szaj és körömfajás. Szklabonya község területére nézve a ragadós szaj és körömfajás járványát az alispán 13817 sz. rendeletével megállapította.

Gazdasági tudósító. A földmívelésügyi minster berezli Veres Ernő nógrád-berezli lakost, vármegyénknek a közigyűlés iránt melegen érdeklődő bizottsági tagját, Nógrádvármegye sziraki járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Anyakönyvvezetés. A belügyminster a kálloi kerület anyakönyvvezetőjére Mojnik Gyula kálloi körjegyzőt nevezte ki.

Felhívás. A pozsonyi elemi tanítónőképző intézet folyó évi október hónapban készűl huszonöt éves fennállásának évfordulóját megünnepleni. E célból az intézet igazgatója felhívja mindazokat, kik az 1871. év óta a pozsonyi áll. tanítónőképző intézetben tettek tanképesítő vizsgálatot, szíveskedjenek jelenlegi állapotuk és tartózkodási helyük adatait az igazgatóshoz beküldeni.

Közművelődési ministerium. Erdekes és nagy fontosságú kulturpolitikai mozgalom indult meg a fővárosban, melynek célja a jelenlegi „Vallás és közoktatásügyi ministerium-reformálási” oly irányban, hogy ez mintegy „közművelődési ministerium” az iskola ügyeken kívül magában egyesítse az összes közművelődési intézményeket a színházaktól a közművelődési egyesületekig. Az eddigi ministeriumban ugyanis a közoktatás és kultúr ügyei fölött nagyon is domináltak a vallás-ügyek, az egyházpolitika. Ugy akarják tehát a ministerium utaskörét és belső szervezetét is átalakítani, hogy egy erős és öntudatos magyar nemzeti kulturpolitika megalapja legyen a ministerium s mint ilyen bizonyos tekintetben kiemelkedjen a pártpolitikai viharok hullám-medréből. A „Közművelődési ministerium” eszméjét Porzolt Kálmán a „Dunántúli közművelődési egyesület” főtákará vetette föl lapjában a „Fővárosi Lapok”-ban, mely a sovinszta magyar kultur politikának minden párttól független napi organuma. Ebből az egyetlen magyar kulturpolitikai napilapból már számos ödvös mozgalom indult ki, de egyik sem fontosabb mint a mostani, mely első sikerét már elérte, mert az erre legilletékesebb fórum, a magyar tanterfők gyűlése, az „egyetemes országos tanügyi kongresszus” magárára vette Porzolt indítványát, melyet már most az egyes vidéki tanügyi és köznevelődési egyesületek fognak tárgyalni s ezek fognak az élet számtal megélni.

Dr. Gerő Mór b.-gyarmati orvos üdülés végett több hétre Zal-Kammergúthba utazott.

Arckép leleplezés. Polgárságon Hontvármegye törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlésében f. hó 6-án leplezték le báró Koszner Ervin jelenleg Mármaros, előbb Hontvármegye főispánjának életnagyságú kitűnően sikerült arcképét, melyet Szobonya Mihály festőművész készített. A vármegye dísztermében található arcképek közül egyező ítélet szerint Koszner báró képe hűség és művészi kivitel tekintetében a leg-sikerültebbek közé sorolható. A közgyűlésben Kudora János megyebizottsági tag alakilag és tartalmilag kiváló önnapi beszédet mondott, a nagyszámú közönség élénk helyesléseitől kísérve. A gyűlést követőleg a közönség ebédre gyűlt egybe, melyen vidám hangulat uralkodott.

A b.-gyarmati ipartestület f. hó 20-án d.-e. 11 órakor baránk ezeréves fennállásának emlékére diszközgyűlést tart, este 8 órakor pedig a Barth-féle fűrdőhelyiségben saját segélyalapja javára jótékonycélú és zártkörű táncszertélyt rendez. A táncmulatságra belépti díj: családjegye 2 korona, személyjegye 1 korona. Targysorozat: 1. Delelőtt 10 órakor gyűlékezés az ipartestület hivatalos helyiségében. 2. 10 $\frac{1}{2}$ órakor a testület összes önnálló, segéd- és tanoncertagjainak felvonulása a r. kath. templomban tartandó hálaadó istentiszteletre. 3. Istentisztelet után diszközgyűlés az ipartestület hivatalos helyiségében. A közgyűlés tárgyai: a) Hymnusz, éneklő a helybeli dalárda. b) Előki megnyitó. c) Ünnepi beszéd felolvasása: Debreczeni Márton. d) Indítvány a segélyalap megteremtése tárgyában, előterjeszti: Molnár János. e) Szózat, elnekeklő: a helybeli dalárda. 4. Este 8 órakor táncmulatság a Barth féle fűrdőhelyiségben.

Pályázat. A f.-tiszovai postamesteri állásra a pályázatok e hó végeig a bpesti posta- és távirati igazgatósághoz adandók be.

Megfigyelés alatt. Mint részvétellel értesültünk, Doman Dávid b.-gyarmatvárosi virilis képviselő testületi tagot, aki július hó 18-án üdülés végett a bártfai fűrdőbe utazott, — lelki állapotának megrendülése folytán Bártfárról megfigyelés végett a m. kir. országos tébolydóba szállították.

A F. M. K. E. javára Pozsonyi Gábor tehetőséges fiatal író Tárca novellákkal fog aug. végén kiadni. Egy füzet ára 1 ft, mely az ő címére B.-Gyarmatra küldendő. A nemes és határozott szél iránti tekintetből ajánljuk e füzeteket a t. olvasó közönség figyelmébe.

B.-Gyarmat város képviselőtestülete aug. hó 5-én d.-u. 4 órakor rendkívüli közgyűlést tartott Balás Ferenc városbíró elnöklete alatt, mely alkalommal szóba jött a fogyasztási adó ügy, melyet tudvalevőleg a város házilag kezel. Akadt ugyanis valami herostratesi dicősegre áhító férfi, akki inkább személyes motivumok folytán, feljelentést tett a pénzügyministernél, hogy a város nem házilag, hanem, törvényellenesen, albertileg kezeli a fogyasztási adókat. Ez azonban a valóságnak meg nem felel, mert B.-Gyarmat, épen olyan formán mint Losoncz, S.-Tárján Selmecz és Besztercebánya, szóval a legtöbb közeli és távoli város, házilag kezeli a fogyasztási adókat s a kezeléssel Rosenfeld Sándort bízta meg, aki ellen eddig semmiféle panasz elő nem fordult. A városi képviselőtestület, mely ezt az ügyet, mint közszálat forgató, csak szóba hozta s nem tárgyalta, nyugodtan néz a feladás folytán

keltezendő pénzügyministeri rendelet ellen, mely hiszik, hogy egy város közérdekeit veszélyeztetni nem fogja. A közgyűlésen Strajzinger Albertnek azt az indítványát is tárgyalták, hogy a rendőri fegyver nagyobb biztosítás végett létesítsék a rendőrök között egy altiszti állomás is. Strajzinger sok megzavallható modern érvet hozott fel indítványa mellett, azonban az ellenérvek sokasága tarthatatlanná tették jóakarató indítványát. Nagy vihar vonult városunkon keresztül, e hó 6-án, este a villám több helyütt lecsapott Patvarczon egy földmíves gazdát épen racsora közben sújtott le.

Az általánosan ismert hirdetési iroda Dukes M. Bécs I. Wollzeile, 6-8 f. 4. július 1 től vétel folytán az eddigi dítpoenus Angenfeld Miksa és az eddigi tulajdonos Dukes M. veje: Leszner Imre tulajdonába ment át. A már 1874 óta létező hirdetési iroda az érdeklőt összes körökben mint solid ház ismerete és várható, hogy a czég szakértő új tulajdonosai vezetése alatt még nagyobb lendületet fog nyerni.

Zivataros időjárás. Aug. 1-seje zivataros idővel köszönt be. D.-u. 6 órafele óriási sötét felhő vonult át a váci hegyséktől egész a csábi hegységig, melynek hatalmas gerenczei nemcsak jéggel vegyes zápot, hanem valóságos orkánt zúdítottak a vidékre. Több helyen a széllel termés le van verve. B.-Gyarmaton a nagy orkán a róm. kath. templom fedelzetének egy kis részét lekaptá s több házon erős rombolásokat tett. A nagy eső aug. 5-én az éjjeli órákban is dühöngött s félelmetes villámokat szórt a megduzzadt Ipoly hullámaiba.

Millenniumi album címe lesz annak az érdekes könyvnek, melyet a „Képes Családi Lapok” előfizetőinek sok sürgetése és kedves kérésére kiadni határozott. Ebben az albumban a „Képes Családi Lapok” előfizetői lesznek képen megörökítve és a kép alatt minden arckép tulajdonosának neve írott, vagy szabadon választott jelmondatával. Azonkívül lesz az albumban elbeszélés, szép költemények és hasznos tudnivalók a divat, a társadalom, a kertészet- és konyhaművészet köréből. A „Millenniumi album” minden tekintetben kedves emléke lesz mindenkinek és dísz minden szalon-asztalnak. Az előfizetések mielőbb a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatalába (Budapest, vadász-utca 14. szám) kéretnek, mert csak meghatározott számú példányok nyomtattnak, illetőleg annyi, ahány előfizető érkezett a „Millenniumi albumra”.

Santa Lucia bájos olasz dal melyet az oly népszerűsége vergődött elszá nemének. „Os-Budavára” és „Konstantinápoly”-ban naponta előadnak, az egyik zeneszáma a kedvelt „Zenélő Magyarország” zongora zenemű folyóirat jul. 15-iki XIV. számának Ezenkívül még a következő 3 szép zeneművet hozza a füzet, mint „Volnek madár” műdal, mint mutatvány Zayzonné „Üdvözlét Erdélyből” című műdal füzetből, Iránfi I. „Befagyott a Tisza vize” magyar dalt és Wagner Richard híres „Taunhauser” indulóját. Csak gondolkodó zenészek és zeneműértők tudják méltatni, mily értékes zenemű anyagot és mennyi szépet ad e páratlan szép zenemű folyóirat egy-egy füzetében csekély 20 kr-ért előfizetőinek. Ily tartalom gazdag füzet 6 jelenik meg — minden füzet 10—10 oldal zenével egy évfolyamban, s s egy évfolyami előfizetési ára a „Zenélő Magyar-

ország”-nak 1 ft. Előfizethető most a július—szeptemberi évfolyamra a „Zenélő Magyarország” kiadóhivatalában Budapest, VI. Csengery-utca 62 honnan mutatvány számot bárki kérhet.

Piaczi árak

1896. augusztus 8.

Buza	—	—	—	5-70	5-75
Rozs	—	—	—	4-80	5-10
Árpa	—	—	—	6-10	5-40
Zab	—	—	—	6-20	5-95
Kukoricza	—	—	—	5.—	4-90
Burgonya	—	—	—	1.—	6.—
Lencse	—	—	—	5.—	1-95
Bab	—	—	—	6-50	0.—
Lennek	—	—	—	5.—	0.—
Széna	—	—	—	2.—	0.—
Zsupszalma kilója	—	—	—	0-12	0-01

Nyílttér.*

Budapest. Budapest.

VADÁSZKÜRT SZÁLLODA.

Elsőrangú szálloda a főváros központján. Lift, villam világítás, fürdők, tavbeszélő, legfinomabb magyar- és francia konyha, saját termései borok. Huzamosabb tartózkodásnál 20 százalék az engedmény; teljes ellátás egyezség szerint, mérsékelt árak.

Kammer Ernő,

szálloda tulajdonos.

142. 6—3.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HORVÁTH DÁNÓ.

FŐMUNKATÁRS: DR. KISSACSKY ARNOLD.

4-5% mellett

rendes és rendkívüli

JELZÁLOG KÖLCSÖNÖKET

kieszközöl,

Valamint a legbizonytalanabb conversiókat szintén

4-5%-kal

rendezi gyorsan és diszkrét minden előleg nélkül.

150 2—21.

HERCZEG SÁNDOR

Budapest, Gyár-utca 19.

148 1—1.

5000 ft

kellő jelzálogi biztosítás mellett

egy hónapban

előnyös feltételek mellett

szeptember 1-től kölcsön adatik.

Értékhatár

TERSZTYÁNSZKY ISTVÁN

üggyvéd

SZÉCHÉNYBEN.

154 1—1.

Aláírási felhívás

a salgó-tarjáni kölcsönös segélyező-egylet igazgatósága által alakítandó

IV. évtársulat

betéteire, melynek heli befizetési 1896. évi szeptember hó 1-én veszik kezdetüket. Betétek bárki által tetszés szerinti számban jegyezhetők.

Minden betét után hetenként 50 fillér fizetendő.

Hat év eltelté után az évtársulat feloszlik és a befizetett tőke az összes haszonnal együtt a betétesek között felosztatik, illetőleg készpénzben fizetetik vissza.

Kölcsönt csak tag kaphat.

Minden egyes betét után 120 korona kölcsön szavaztatik meg. A hatodik év végével az adós járuléka tudatik be a kölcsönösség.

A kölcsönt nem kell visszafizetni.

Az új évtársulat betéteire már most lehet előjegyezni, a szeptember hó 1. után belépők kötelesek az elmulasztott heti befizetéseiket késedelmi illetékeikkel együtt egyszerűen megfizetni. Felvilágosítás nyervehető és előjegyzések eszközölhetők naponta az egylet helyiségében. Salgó-Tarján, 1896. augusztus hó 1-én.

Az Igazgatóság.

4420—896. sz.

B.-Gyarmati járás főszolgabírója.

Pályázati hirdetmény.

Elmozdítás folytán üresedésbe jött kékői körjegyzői állásnak valószínűsége után leendő betöltésére pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1889. évi I. t.-cz. 6. §-ában előírt minősítvényükről tanuskodó bizonyítványukat felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi augusztus hó 27-ig mulatlanul betérjessék, mert a később beérkezett kérvények figyelembe vételét nem fogom.

A választás határidejéül f. évi augusztus hó 29-ik napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki a kékői községhez hivatalos helyiségébe.

A körjegyző javadalmazása:

1. Készpénzfizetés 500 ft.
2. Lakbér 150 .
3. Osszatalány 240 .
4. Irnoktartás 180 .
5. A magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjaknak szedhetése.

Balassa-Gyarmaton, 1896. évi július hó 28-án.

153 1—1.

Főszolgabíró.

Szakall Ferenc,

főszolgabíró.

Aranyérmekkel kitüntetve. Első cs. és kir. kizár. szabadalm. Aranyérmekkel kitüntetve.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

KRONSTEINER KÁROLY WIEN, III. Hauptstrasse 120. szám, saját házában.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. kir. katonai raktárak, vasut-, ipar-, bánya és hámor-társulatok, építkezési munkálatok, **VÁLLALKOZÓK** és **ÉPÍTŐMESTEREK**, valamint gyártulajdonosok szállítója. — Ezen homlokzatfestékek, melyek mészen oldhatók, száraz porított állapotban, 40 különféle színmintában, különként 16 krtól feljebb szállítanak és a festékszinek tisztaságát illetőleg teljesen hasonló az olajmázoláshoz.

69 19-20

Minalapok és használati utasítások ingyen és bérmentve küldetnek.

Egy teljesen jó karban lévő, használt

ZONGORA

100 forintért eladó

ÖZVEGY PODHORSZKY GYÖRGYNÉNÁL
NAGY-CSALOMIJÁN.

A tulajdonos hon nem létében a kulcs Kohn úrnál, Schwarcz úr ispánjánál található.

GANSEL J. és TESTV.

Balassa-Gyarmaton.

Az iskolaév megnyitásával nagy választék található
gyermek-kelengyékben
u.m.fiu- és leány-fehérművekben,
paplan, takarókban,
fegyházi kötött harisnyákban és gyermek-czikkokban.
Ugyanott
valódi szepes-iglói sifon, vászon és damasztban
128 8-13 egyedüli raktár.

2353/1896. tk. szám.

Hirdetmény.

Sósbarján község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és 1891. XVI. t.-czikknek a tényleges birtokos tulajdon jogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-czikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottatik.

E czélból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1896. évi szeptember hó 14-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhívatnak:

1-or. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2-or. Mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatott előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határidőre kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

3-or. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdon jogot tartanak de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsennek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-czikk 15-18. és 1889. XXXVIII. t.-czikk 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megismereni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda használnak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létre jöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az éton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illetékengedélyezési kedvezménytől is esznek és

4-or. Azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvántartással bejegyezve, ugy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve jogi engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezménytől esznek.

Szécsényi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság 1896. évi július hó 20-ik napján.

Szlassy,

királyi járásbíró.

144 2-3

HÁNTOTT TÖLGYFA

151 1-2.

tavalyi vágás,

teljes száraz, megvételre kerestetik.

Jutányos ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek.

152 1-3.

VELIMI VILÁG-KÁVÉ

válogatott cigória-gyökérből készült

LEGJOBB POTRÁVÉ

a kávénak gyönyörű színt és kitűnő zamatot kölcsönöz.

Jóság és takarékoság

tekintetében az összes pótkávékat felülmúlja, minek folytán rövid idő alatt a tisztelt magyar gazdasszonyok kedvencz pótkávéjává lett.

A Velimi világ-kávé

$\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$ és $\frac{1}{32}$ kilós szivárványszínű fadobozokban és $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$ szivárványszínű csomagokban készül.

Védjegyünk 2 angyal és egy globus.

A velimi világ-kávé kapható minden jobb fűszerüzletben.

Mélyen tisztelt háziasszony!

Kérjük a kitűnő velimi világ-kávé megkísérteni.

CSEMERÉP KÁLYHA!

— Ajánlom dúsan felszerelt raktáromon a legjobb minőségű, elegáns kivitelű és —

saját készítményű kályháimat.

Kályháim a legjobb tűzálló anyagból készülnek és a legjobb zománcszal láttatnak el.

Különösen ajánlom felülről töltő, szabályozható, szénfűtésre berendezett kályháimat, melyeket fehér, zöld, barna és szürke színekben készítek.

Takaréktűzhely burkolatok fehér, szürke és kék színekben a legolcsóbb áron kaphatók.

Avult kályhák felállítása és javítása gyakorlott munkás által olcsó áron eszközölhetik.

Kiváló tisztellel

B.-Gyarmaton, Régi posta-utca 26. szám.

140 2-12

PENCS FERENCZ, kályhásmester.